

Hallituksen esitys Eduskunnalle kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Strasbourgissa vuonna 1987 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi.

Yleissopimuksella on perustettu eurooppalainen komitea kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi. Komitea tekee käyntejä sopimusvaltioiden sellaisissa laitoksissa ja paikoissa, joissa säilytetään henkilöitä, jotka ovat menettäneet vapautensa viranomaisen toimesta. Komitean tehtävänä on tutkia näiden henkilöiden kohtelua sekä tarvittaessa neuvoin ja ehdotuksin tehostaa heidän suojeluaan kidutusta ja epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua tai rangaistusta vastaan.

Yleissopimus edellyttää, että komitean sallitaan tulla maahan ja että se voi käydä vanki-

loissa, poliisisäilöissä, varuskunnissa arestirangaistukseen määrättyjen henkilöiden säilytyspaikoissa, psykiatrista hoitoa saajan tahdosta riippumatta antavissa sairaaloissa ja toimintayksiköissä, koulukodeissa, kehitysvammaisten erityishuoltoa antavissa laitoksissa sekä päihdehuoltolaitoksissa. Komitealle on myös annettava tieto sen työn kannalta tarpeellisista yleisistä asiakirjoista.

Yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 1 päivänä helmikuuta 1989. Suomen osalta se tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun Suomi on tallettanut hyväksymiskirjansa. Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sen soveltamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimuskin.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Kidutuksen, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastustaminen on keskeisessä asemassa kansainvälisissä pyrkimyksissä ihmisoikeuksien turvaamiseksi. Niiden kieltämiseksi ja estämiseksi on tehty useita kansainvälisiä sopimuksia.

Yhdistyneiden Kansakuntien yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus vuodelta 1948

kieltää kidutuksen. Kidutus sekä julma ja halventava kohtelu ja rangaistus kielletään myös Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 16 päivänä joulukuuta 1966 hyväksymässä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa. Suomi liittyi tähän yleissopimukseen vuonna 1976 (SopS 8/76). Suomi on lisäksi vuonna 1989 liittynyt Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 10 päivänä joulukuuta 1984 hyväksymään kidutuksen ja muun julman,

epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaiseen yleissopimukseen (SopS 449/89).

Kidutuksen ja epäinhimillisen sekä halventavan kohtelun estäminen on merkittäväällä sijalla myös Euroopan neuvoston työssä. Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 3 artiklassa todetaan, että ketään ei saa kiduttaa tai kohdella taikka rangaista epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla. Euroopan neuvoston ihmisoikeustoimikunnan ja ihmisoikeustuomioistuinten tulkinnot ihmisoikeussopimuksen 3 artiklan sisällöstä antavat ohjeita siitä, mitä kidutuksella ja epäinhimillisellä tai halventavalla kohtelulla tai rangaistuksella tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan. Suomi on ratifioinut Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 10 päivänä toukokuuta 1990 (SopS 19/90).

Vaikka kidutus ja epäinhimillinen sekä halventava kohtelu ovatkin kiellettyjä kansainvälisillä sopimuksilla ja kansallisilla laeilla, niitä edelleen esiintyy. Euroopan neuvoston jäsenmaissa ne ovat harvinaisia. Tätä yleissopimusta on kuitenkin pidetty tarpeellisena erityisesti siitä syystä, että vapautensa menettäneet henkilöt ovat muita suuremmassa vaarassa joutua kidutuksen tai epäinhimillisen taikka halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteiksi. Yleissopimuksella luodaan järjestelmä, jolla vapaamuotoisella yhteistyöllä pyritään ennalta ehkäisemään tällaisia ihmisoikeuksien loukkauksia.

Euroopan ihmisoikeustoimikunta ja ihmisoikeustuomioistuin ovat usein joutuneet käsittelemään valituksia, joissa vapautensa menettäneet ovat väittäneet heidän kohdallaan rikotun ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaa. Vaikka suu-

rin osa näistä valituksista onkin hylätty, ovat ihmisoikeustoimikunta ja ihmisoikeustuomioistuin joutuneet toteamaan tällaisia rikkomuksia tapahtuneen.

Suomessa ei esiinny kidutusta. Kuitenkin myös täällä on erityistä syytä kiinnittää huomiota epäinhimillisen ja halventavan kohtelun estämiseen.

Yleissopimus kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tuli kansainvälisesti voimaan 1 päivänä helmikuuta 1989. Kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ovat sen allekirjoittaneet. Suomi allekirjoitti yleissopimuksen 16 päivänä marraskuuta 1989. Viisitoista jäsenvaltiota, niiden joukossa Norja, Ruotsi ja Tanska, ovat hyväksyneet sen.

Esitys on valmisteltu yhteistyössä oikeusministeriön ja ulkoasiainministeriön välillä virkatyönä.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Tarkoitus on, että oikeusministeriö vastaisi yhteistyöstä Suomen hallituksen ja komitean välillä sekä tarkastuskäyntien yleisestä järjestelystä Suomessa. Nämä tehtävät pystytään hoitamaan nykyisen henkilöstön ja organisaation puitteissa.

Suomen liittymisestä yleissopimukseen ei aiheudu merkittävästi uusia tehtäviä. Tämän vuoksi liittymisen taloudelliset vaikutukset, mikäli niitä on lainkaan, jäävät vähäisiksi.

Lailla ei ole organisatorisia vaikutuksia eikä se lisää julkisen talouden kustannuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Esityksen sisältö

1.1. Eurooppalainen yleissopimus kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi

1 artikla. Tämän artiklan mukaan perustetaan Eurooppalainen komitea kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi. Artiklassa määritel-

lään myös komitean tehtävät. Sen tulee tarkastuskäyntejä tekemällä tutkia vapautensa menettäneiden henkilöiden kohtelua tarkoitukseenaan tarvittaessa suojella näitä henkilöitä kidutukselta ja epäinhimilliseltä tai halventavalta kohtelulta tai rangaistukselta.

2 artikla. Sopimusvaltiot velvoitetaan sallimaan komitean käynnit kaikissa sellaisissa laitoissa ja paikoissa, joissa säilytetään henkilöitä, jotka ovat menettäneet vapautensa viran-

omaisen toimesta. Harkittaessa sitä, milloin vapaus on menetetty yleissopimuksen tarkoittamalla tavalla, on ohjeena pidettävä Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 5 artiklaa, joka määrittelee laillisen vapaudenriiston.

3 artikla. Komitea ja sopimusvaltion viranomaiset ovat velvolliset olemaan keskenään yhteistyössä yleissopimuksen täytäntöönpanossa.

4 artikla. Jokainen sopimusvaltio saa oman ehdokkaansa komitean jäseneksi. Artikla sisältää myös komitean jäsenten kelpoisuusvaatimukset sekä määrittelee heidän asemansa.

5 artikla. Tämä artikla sisältää määräykset komitean jäsenten valintatavasta sekä heidän toimikaudestaan.

6 artikla. Komitea kokoontuu suljetuin ovin. Näin halutaan korostaa työn luottamuksellisuutta. Komitea päättää itse työskentelytavoi-
taan. Euroopan neuvoston pääsihteeri antaa sihteeristön komitean käyttöön.

7 artikla. Komitea tekee 2 artiklassa mainittuihin paikkoihin ajoittaisia käyntejä. Niiden lisäksi komitea voi tehdä muita tarkastuskäyntejä, mikäli asioiden katsotaan niin vaativan.

8 artikla. Tämän artiklan mukaan komitealla on oikeus saapua maahan ja käydä 2 artiklan tarkoittamissa laitoksissa ja paikoissa heti sen jälkeen, kun se on ilmoittanut sopimusvaltion hallitukselle aikomuksestaan tehdä käynti. Ilmoituksen saatuaan sopimusvaltion tulee täyttää seuraavat velvollisuudet komitean työskentelyedellytysten turvaamiseksi:

a. Komitean on sallittava tulla maahan ja liikkua vapaasti valtakunnan alueella;

b. Komitealle on annettava tiedot laitoksista ja muista paikoista, joissa säilytetään vapautensa menettäneitä henkilöitä;

c. Komitealla on oikeus päästä kaikkiin 2 artiklan tarkoittamiin laitoksiin ja muihin paikkoihin sekä liikkua vapaasti niiden alueella;

d. Sopimusvaltion viranomaiset ovat velvolliset antamaan komitealle sen työn kannalta tarpeellisia tietoja. Näitä tietoja hankkiessaan ja niitä käyttäessään komitean tulee kunnioittaa sopimusvaltion lain säännöksiä ja ammattietiikan vaatimuksia. Komitealla on oikeus haastatella kaikkia vapautensa menettäneitä henkilöitä. Se voi haastatella myös muita henkilöitä, joilla se uskoo olevan työnsä kannalta tarpeellisia tietoja. Se voi siis haastatella esimerkiksi vapautensa menettäneiden oikeudenkäyntiasiamiehiä, lääkäreitä ja perheen jäse-

niä. Nämä haastattelut tapahtuvat pääsääntöisesti ilman sopimusvaltion edustajan läsnäoloa. Henkilö voi kieltäytyä haastattelusta. Komitean on kuitenkin voitava varmistua siitä, että kieltäytyminen perustuu henkilön omaan vapaaseen tahtoon.

9 artikla. Poikkeuksellisissa tapauksissa sopimusvaltio voi vastustaa komitean käyntiä jossakin laitoksessa tai paikassa taikka käynnin aiottua ajankohtaa tai siihen liittyvää toimenpidettä. Vastustamisen perusteena voi olla ainoastaan maanpuolustus, yleinen turvallisuus, vakava järjestyshäiriö käynnin kohteessa, henkilön terveydellinen tila tai vakavan rikoksen selvittämiseen liittyvän kiireellisen kuulustelun meneillä olo. Tällaisessa tapauksessa komitea ja sopimusvaltion viranomaiset pyrkivät sopimaan siitä, miten komitea suorittaa tehtävänsä.

10 artikla. Komitea laatii raportin jokaisen käynnin jälkeen. Raportti mahdollisine suosituksineen toimitetaan sopimusvaltiolle. Samassa yhteydessä komitea voi myös keskustella sopimusvaltion kanssa tekemistään havainnoista ja mahdollisista parannusehdotuksista. Mikäli sopimusvaltio kieltäytyy olemasta yhteistyössä tai korjaamasta havaittuja epäkohtia, komitea voi sopimusvaltiota kuultuaan kahden kolmasosan enemmistöllä päättää julkisen lausunnon antamisesta.

11 artikla. Kaikki komitean keräämät tiedot, käynnin jälkeen annettu raportti ja sen johdosta käydyt keskustelut sekä kaikki tarkastusten yhteydessä käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia. Raportti kuitenkin julkistetaan sopimusvaltion sitä pyytäessä. Sopimusvaltio voi itse julkistaa raportin. Ketään koskevia henkilökohtaisia tietoja ei saa julkistaa ilman kyseisen henkilön nimenomaista suostumusta.

12 artikla. Komitea antaa vuosittain ministerikomitealle yleisraportin työstään. Tämä yleisraportti, joka ei sisällä mitään edellisen artiklan mukaan luottamuksellisina pidettäviä tietoja, toimitetaan parlamentaarille yleiskokoukselle ja julkistetaan.

13 artikla. Komitean jäsenten ja sen käyttämien avustajien on pidettävä salassa kaikki luottamukselliset tiedot, joita he saavat tehtävänsä suorittaessaan. Salassapitovelvollisuus on voimassa myös sen jälkeen, kun he eivät enää ole komitean jäseniä tai muutoin sen palveluksessa.

14 artikla. Tämä artikla sisältää komitean käyttämiä avustajia koskevia määräyksiä. Sen

3 kappaleen mukaan sopimusvaltio voi poikkeustapauksessa päättää, että komitean jonkin avustajan ei sallita osallistua tarkastukseen.

15 artikla. Sopimusvaltion tulee ilmoittaa komitealle, mikä viranomainen on sen puolesta toimivaltainen vastaanottamaan tiedonantoja. Mikäli sopimusvaltio on nimennyt yhteysvirkamiehen, on myös siitä ilmoitettava komitealle.

16 artikla. Komitean työskentelyedellytysten turvaamiseksi sen jäsenille ja avustajille annetaan erioikeuksia ja vapauksia. Niiden yksityiskohtainen luettelo on yleissopimuksen liitteenä.

17 artikla. Tässä artiklassa käsitellään yleissopimuksen suhdetta sopimusvaltion kansalliseen lainsäädäntöön sekä eräisiin muihin kansainvälisiin sopimuksiin.

18—23 artikla. Nämä artiklat sisältävät yleissopimuksen hyväksymiseen ja voimaansaattamiseen liittyviä tavanomaisia määräyksiä. Yleissopimuksen 18 artiklan mukaan siihen voivat liittyä ainoastaan Euroopan neuvoston jäsenet. Yleissopimukseen ei 21 artiklan mukaan voi tehdä varaumia.

1.2. Laki kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta

1 §. Tämä pykälä sisältää tavanomaisen blankettisäännöksen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä.

2 §. Ehdotuksen mukaan komitealle annettaisiin sellaiset yleissopimuksen 8 artiklassa mainitut oikeudet, jotka edellyttävät säännöstemme muuttamista. Näiden oikeuksien kirjaaminen lakiin on tarkoituksenmukaista siksi, että se tekisi Suomen viranomaisille yleissopimuksen sisällön selkeämmäksi ja siten turvaisi komitean työskentelyedellytykset.

Komitea voisi käyttää tässä pykälässä annettuja oikeuksia sen jälkeen, kun se on ilmoittanut Suomen hallitukselle aikomuksestaan tehdä käynti.

Komitean jäsenille ja sen avustajille annettaisiin pykälän 1 kohdan mukaan oikeus tulla Suomeen. He eivät tarvitsisi viisumia. Myöskään passi ei olisi välttämätön, mikäli heidän henkilöllisyytensä muutoin voitaisiin todeta.

Maahan saavuttuaan komitealla on yleissopimuksen mukaan mahdollisuus liikkua vapaasti valtakunnan alueella. Sillä ei kuitenkaan ole oikeutta mennä alueelle, missä liikkuminen on kielletty erityisestä syystä ja minne pääsy ei ole komitean tehtävän kannalta tarpeen.

Komitealle ehdotetaan pykälän 2 kohdassa oikeutta päästä kaikkiin niihin laitoksiin ja paikkoihin, joissa säilytetään henkilöitä, jotka ovat menettäneet vapautensa viranomaisen toimesta. Sellaisia ovat vankilat, poliisiasemat, vankunkunnissa arestirangaistukseen määrättyjen henkilöiden säilytyspaikat, psykiatrasta hoitoa saajan tahdosta riippumatta antavat sairaalat ja toimintayksiköt, koulukodit, kehitysvammaisten erityishuoltoa antavat laitokset sekä päihdehuoltolaitokset. Näistä laitoksista ja paikoista on laadittava yksityiskohtainen luettelo komitean käyttöön. Komitealla olisi myös oikeus liikkua vapaasti näiden laitosten ja paikkojen alueella.

Komitealle tulisi 3 kohdan mukaan antaa tieto sen tehtävien kannalta tarpeellisista yleisistä asiakirjoista. Tämä koskee myös salassa pidettäviä asiakirjoja siltä osin, kuin ne sisältävät komitean työn kannalta merkittäviä tietoja.

3 §. Vapautensa menettäneiden henkilöiden hoidosta vastaaville viranomaisille ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus avustaa komiteaa sen työssä. Tämä on tarpeen siksi, että yhteistyö komitean ja sopimusvaltion viranomaisten välillä on yleissopimuksen johtavia periaatteita. Tämän säännöksen nojalla viranomaisten välillä on yleissopimuksen johtavia periaatteita. Tämän säännöksen nojalla viranomaisten tulisi antaa komitealle lain sallimissa rajoissa muitakin tietoja ja apua, kuin mitä edellisessä pykälässä nimenomaisesti esitetään.

4 §. Ehdotuksessa luetellaan ne perusteet, joilla Suomen viranomainen voisi vastustaa jotakin käyntiä tai muuta komitean aikomaa toimenpidettä. Luettelo, joka on yleissopimuksen 9 artiklan mukainen, on tyhjentävä. Vastustaminen ei siis voi perustua mihinkään muuhun syyhyn. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi menettelytavasta näissä tapauksissa. Koska käynnin kohteena olevat laitokset ja paikat ovat eri ministeriöiden alaisia, on tarkoituksenmukaista antaa asiasta päättäminen valtioneuvostolle. Mikäli asiaan liittyisi ulkopoliittisia näkökohtia, noudatettaisiin niiltä osin ulkopoliittisen päätöksenteon menettelytapoja. Havaitessaan tämän pykälän mukaisen vastustamis-

perusteen olevan olemassa, viranomaisen olisi velvollinen saattamaan asian valtioneuvoston päätettäväksi.

5 §. Vankilat ovat käyntien pääkohteita. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että päävastuu Suomen hallituksen ja komitean välisestä yhteistyöstä olisi oikeusministeriöllä. Oikeusministeriö voisi myös päättää yleissopimuksen mainitsemien yhteysvirkamiehen nimeämisestä. Tiedonannot Suomen hallituksen ja komitean välillä toimitetaan kuitenkin hallitusmuodon 33 §:n 2 momentin mukaisesti ulkoasiainministeriön kautta.

6 §. Mikäli myöhemmin ilmenee, että lain täytäntöönpanosta tarvitaan tarkempia säännöksiä, voitaisiin ne ehdotuksen mukaan antaa asetuksella.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Nykyisten säännöstemme mukaan komitealla ei ole oikeutta suorittaa tehtäväänsä yleissopimuksen edellyttämällä tavalla.

Ulkomaalaislain (400/83) 4 §:n mukaan Suomeen tulevalle ulkomaalaisella on oltava voimassa oleva passi. Saman lain 5 §:n mukaan hänellä tulee myös olla viisumi, jollei hänen kotivaltionsa kanssa ole sovittu viisumivapaudesta. Suomen liittyminen yleissopimukseen edellyttää, että komitean jäsenet ja 14 artiklan 3 kappaleen mainitsemaa poikkeusta lukuun ottamatta myös sen käyttämät avustajat voivat tulla maahan heti sen jälkeen kun komitea on ilmoittanut Suomen hallitukselle aikomuksestaan tehdä käynti.

Voimassa olevien säännösten nojalla komitealla ei ole oikeutta päästä yleissopimuksen edellyttämiin tarkastuskohteisiin ja liikkua vapaasti niiden alueella. Nykyiselläänkin viranomaiset voivat sallia pääsyn, mutta heillä ei ole siihen velvollisuutta.

Nykyisten säännösten mukaan komitealla ei ole oikeutta saada tietoa ei-julkisista asiakirjoista.

Yleissopimuksen liitteen määräykset komitean jäsenten erioikeuksista ja vapauksista ovat sinänsä myös ristiriidassa Suomen lainsäädännön kanssa. Kuitenkin nämä määräykset voidaan Yhdistyneiden kansakuntien sekä sen erityisjärjestöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevien yleissopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä sekä eräille muillekin kansainvälisille elimille myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista annetun lain (386/58) valtuuttavan säännöksen nojalla saattaa voimaan asetuksella.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Strasbourgissa 26 päivänä kesäkuuta 1987 kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska yleissopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Strasbourgissa 26 päivänä kesäkuuta 1987 kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Edellä 1 §:ssä mainitulla yleissopimuksella perustetulla eurooppalaisella komitealla on tehtävänsä suorittamiseksi oikeus:

- 1) tulla Suomeen;
- 2) käydä kaikissa sellaisissa laitoksissa ja paikoissa, joissa pidetään henkilöitä, jotka ovat menettäneet vapautensa viranomaisen toimesta; sekä
- 3) saada tieto tehtävänsä kannalta tarpeellisista yleisistä asiakirjoista.

3 §

Vapautensa menettäneiden henkilöiden hoidosta vastaavien viranomaisten tulee avustaa komiteaa sen tehtävien suorittamisessa.

4 §

Mikäli 3 §:ssä mainittu viranomainen katsoo, että komitean käynti jossakin laitoksessa tai paikassa taikka käynnin aiottu ajankohta

tai muu komitean aikoma toimenpide olisi vaaraksi maanpuolustukselle, yleiselle turvallisuudelle, henkilön terveydelle, laitoksessa tai paikassa vallitsevan vakavan järjestyshäiriön poistamiselle tai vakavan rikoksen selvittämiseen liittyvälle kiireelliselle kuulustelulle, on sen välittömästi ilmoitettava asiasta valtioneuvostolle.

Valtioneuvoston on 1 momentissa mainitussa tapauksessa kiireellisesti päätettävä siitä, sallitaanko komitean jatkaa työtään aikomallaan tavalla, vai ilmoitetaanko komitealle yleissopimuksen 9 artiklan mukaisesti Suomen hallituksen vastustavan käyntiä tai jotakin siihen liittyvää toimenpidettä.

5 §

Oikeusministeriö vastaa yhteistyöstä Suomen hallituksen ja komitean välillä sekä komitean käyntien yleisestä järjestelystä Suomessa.

6 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

7 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 1990

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Pertti Paasio*

Eurooppalainen YLEISSOPIMUS

kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen, ottavat huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen määräykset;

muistavat, että saman yleissopimuksen 3 artiklan mukaan ”ketään ei saa kiduttaa, eikä kohdella tai rangaista epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla”;

paneavat merkille, että siinä yleissopimuksessa luotua järjestelmää sovelletaan niihin henkilöihin, jotka väittävät joutuneensa 3 artiklan rikkomisen uhriksi;

ovat vakuuttuneita siitä, että vapaudenriiston kohteeksi joutuneiden henkilöiden suojelemista kidutukselta ja epäinhimilliseltä tai halventavalta kohtelulta taikka rangaistukselta voitaisiin tehostaa vapaamuotoisin keinoin, jotka ovat ennaltaehkäiseviä ja perustuvat käynteihin, ja

ovat sopineet seuraavasta:

I luku

1 artikla

Täten perustetaan Eurooppalainen komitea kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun taikka rangaistuksen estämiseksi (jäljempänä ”komitea”). Komitean tulee käyntejä tekemällä tutkia vapaudenriiston kohteeksi joutuneiden henkilöiden kohtelua tarkoitukseensa vahvistaa tällaisten henkilöiden suojeleminen tarvittaessa kidutukselta ja epäinhimilliseltä tai halventavalta kohtelulta tai rangaistukselta.

European CONVENTION

for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Having regard to the provisions of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;

Recalling that, under Article 3 of the same Convention, ”no one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment”;

Noting that the machinery provided for in that Convention operates in relation to persons who allege that they are victims of violations of Article 3;

Convinced that the protection of persons deprived of their liberty against torture and inhuman or degrading treatment or punishment could be strengthened by non-judicial means of a preventive character based on visits.

Have agreed as follows:

CHAPTER 1

Article 1

There shall be established a European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (hereinafter referred to as ”the Committee”). The Committee shall, by means of visits, examine the treatment of persons deprived of their liberty with a view to strengthening, if necessary, the protection of such persons from torture and from inhuman or degrading treatment or punishment.

2 artikla

Kunkin sopimuspuolen tulee tämän yleissopimuksen mukaisesti sallia käynnit kaikkiin lainkäyttövaltaansa kuuluviiin paikkoihin, joissa henkilöiltä on riistetty heidän vapautensa viranomaisen toimesta.

3 artikla

Komitean ja kyseisen sopimuspuolen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tulee toimia yhteistyössä soveltaessaan tätä yleissopimusta.

II luku

4 artikla

1. Komitean jäsenmäärän tulee vastata sopimuspuolten määrää.

2. Komitean jäseniksi on valittava sellaisia henkilöitä, joilla on korkea moraali, tunnustettu pätevyys ihmisoikeuskysymyksissä tai ammatillista kokemusta tämän yleissopimuksen käsittelemistä aihepiireistä.

3. Komiteassa ei saa olla kahta henkilöä, jotka ovat saman valtion kansalaisia.

4. Jäsenen tulee toimia henkilökohtaisessa ominaisuudessaan, olla riippumattomia ja puolueettomia ja olla tehokkaasti komitean käytävissä.

5 artikla

1. Euroopan neuvoston ministerikomitea valitsee komitean jäsenet yksinkertaisella ääntenemmistöllä Euroopan neuvoston neuvoantavan yleiskokouksen puheenjohtajiston laattimalta ehdokaslistalta. Jokaisen sopimuspuolta tässä kokouksessa edustavan valtuuskunnan on asetettava kolme ehdokasta, joista ainakin kahden on oltava kyseisen sopimusvaltion kansalaisia.

2. Samaa menettelyä tulee käyttää vapautuneita paikkoja täytettäessä.

3. Komitean jäsenet valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Heidät voidaan valita uudeleen vain yhden kerran. Ensimmäisissä vaaleissa valituista jäsenistä kolmen toimikausi kuitenkin päättyy kahden vuoden kuluttua. Euroopan neuvoston pääsihteeri ratkaisee arvalla heti ensimmäisen vaalin jälkeen, keiden toimikausi päättyy kahden ensimmäisen vuoden kuluttua.

Article 2

Each Party shall permit visits, in accordance with this Convention, to any place within its jurisdiction where persons are deprived of their liberty by a public authority.

Article 3

In the application of this Convention, the Committee and the competent national authorities of the Party concerned shall co-operate with each other.

CHAPTER II

Article 4

1. The Committee shall consist of a number of members equal to that of the Parties.

2. The members of the Committee shall be chosen from among persons of high moral character, known for their competence in the field of human rights or having professional experience in the areas covered by this Convention.

3. No two members of the Committee may be nationals of the same State.

4. The members shall serve in their individual capacity, shall be independent and impartial, and shall be available to serve the Committee effectively.

Article 5

1. The members of the Committee shall be elected by the Committee of Ministers of the Council of Europe by an absolute majority of votes, from a list of names drawn up by the Bureau of the Consultative Assembly of the Council of Europe; each national delegation of the Parties in the Consultative Assembly shall put forward three candidates, of whom two at least shall be its nationals.

2. The same procedure shall be followed in filling casual vacancies.

3. The members of the Committee shall be elected for a period of four years. They may only be re-elected once. However, among the members elected at the first election, the terms of three members shall expire at the end of two years. The members whose terms are to expire at the end of the initial period of two years shall be chosen by lot by the Secretary General of the Council of Europe immediately after the first election has been completed.

6 artikla

1. Komitea kokoontuu suljetuin ovin. Sen kokous on päätösvaltainen komitean jäsenten enemmistön ollessa läsnä. Komitean päätökset tulee tehdä sen läsnä olevien jäsenten äänten enemmistöllä, ottaen huomioon 10 artiklan 2 kappaleen määräykset.

2. Komitean tulee laatia omat menettelytapasääntönsä.

3. Euroopan neuvoston pääsihteeri huolehtii komitean sihteeristöstä.

III luku

7 artikla

1. Komitean tulee järjestää käyntejä 2 artiklassa tarkoitettuihin paikkoihin. Määräaikaikäyntien lisäksi komitea voi järjestää muita käyntejä, jos olosuhteet sen mielestä niin vaativat.

2. Yleisenä sääntönä on, että käynnit tekee vähintään kaksi komitean jäsentä. Komitea voi tarvittaessa käyttää asiantuntijoiden ja tulkien apua.

8 artikla

1. Komitean tulee ilmoittaa asianomaisen sopimuspuolen hallitukselle aikomuksestaan tehdä käynti. Annettuaan tällaisen ilmoituksen se voi milloin hyvänsä käydä missä hyvänsä 2 artiklassa tarkoitettussa paikassa.

2. Sopimuspuolen tulee taata komitealle seuraavat edellytykset sen tehtävien suorittamista varten:

a. pääsy alueelleen ja oikeus liikkumiseen rajoituksetta;

b. täydelliset tiedot paikoista, joissa vapaudenriiston kohteeksi joutuneita henkilöitä säilytetään;

c. rajoittamaton mahdollisuus päästä kaikkiin paikkoihin, joissa henkilöiltä on riistetty heidän vapautensa, myös oikeus liikkua näissä paikoissa rajoituksetta;

d. muut hallussaan olevat tiedot, jotka ovat komitealle välttämättömiä sen tehtävien suorittamisessa. Hankkiessaan näitä tietoja komitean tulee kunnioittaa kansallista lainsäädäntöä ja ammatillista etiikkaa.

Article 6

1. The Committee shall meet in camera. A quorum shall be equal to the majority of its members. The decisions of the Committee shall be taken by a majority of the members present, subject to the provisions of Article 10, paragraph 2.

2. The Committee shall draw up its own rules of procedure.

3. The Secretariat of the Committee shall be provided by the Secretary General of the Council of Europe.

CHAPTER III

Article 7

1. The Committee shall organise visits to places referred to in Article 2. Apart from periodic visits, the Committee may organise such other visits as appear to it to be required in the circumstances.

2. As a general rule, the visits shall be carried out by at least two members of the Committee. The Committee may, if it considers it necessary, be assisted by experts and interpreters.

Article 8

1. The Committee shall notify the Government of the Party concerned of its intention to carry out a visit. After such notification, it may at any time visit any place referred to in Article 2.

2. A Party shall provide the Committee with the following facilities to carry out its task:

a. access to its territory and the right to travel without restriction;

b. full information on the places where persons deprived of their liberty, including the right to move inside such places without restriction;

c. unlimited access to any place where persons are deprived of their liberty, including the right to move inside such places without restriction;

d. other information available to the Party which is necessary for the Committee to carry out its task. In seeking such information, the Committee shall have regard to applicable rules of national law and professional ethics.

3. Komitea voi haastatella vapaudenriiston kohteeksi joutuneita henkilöitä yksityisesti.

4. Komitea voi olla vapaasti tekemisissä jokaisen henkilön kanssa, jolta se uskoo voivansa saada työnsä kannalta tärkeitä tietoja.

5. Tarvittaessa komitea voi välittömästi kertoa havainnoistaan asianomaisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille.

9 artikla

1. Poikkeustapauksissa asianomaisen sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat ilmoittaa komitealle vastustavansa komitean ehdottamana ajankohtana tai sen ehdottamaan paikkaan tehtävää käyntiä. Vastustaminen voi perustua ainoastaan kansalliseen puolustukseen, yleiseen turvallisuuteen, vakavaan järjestyshäiriöön paikoissa, joissa henkilöiltä on riistetty heidän vapautensa, henkilön terveydentilaan tai siihen, että vakavaan rikokseen liittyvä kiireellinen kuulustelu on juuri käynnissä.

2. Tällaisen vastustamisen jälkeen komitean ja sopimusvaltion on välittömästi ryhdyttävä neuvottelemaan tilanteen selvittämiseksi ja sopiakseen järjestelyistä, joiden avulla komitea voi pikaisesti suorittaa tehtävänsä. Näihin järjestelyihin voi kuulua se, että henkilö, jonka komitea aikoo tavata, siirretään toiseen paikkaan. Sopimuspuolen tulee toimittaa komitealle tietoja jokaisesta asianomaisesta henkilöstä siihen asti, kunnes käynti saadaan järjestymään.

10 artikla

1. Komitean tulee laatia joka käynnin jälkeen selonteko vierailun aikana tekemistään havainnoista ottaen huomioon asianomaisen sopimuspuolen mahdollisesti esittämät näkökohdat. Komitean tulee toimittaa sopimuspuolelle selontekonsa, joka sisältää sen tarpeelliseksi katsomat suositukset. Komitea voi neuvotella sopimuspuolen kanssa tehdäkseen tarvittaessa parannusehdotuksia vapaudenriiston kohteena olevien henkilöiden suojelemiseksi.

2. Jos sopimuspuoli ei suostu yhteistyöhön tai kieltäytyy parantamasta tilannetta komitean suositusten perusteella, komitea voi sopimusvaltiota kuultuaan päättää jäsentensä kahden kolmasosan ääntenenemmistöllä julkisen lausunnon antamisesta asiasta.

3. The Committee may interview in private persons deprived of their liberty.

4. The Committee may communicate freely with any person whom it believes can supply relevant information.

5. If necessary, the Committee may immediately communicate observations to the competent authorities of the Party concerned.

Article 9

1. In exceptional circumstances, the competent authorities of the Party concerned may make representations to the Committee against a visit at the time or to the particular place proposed by the Committee. Such representations may only be made on grounds of national defence, public safety, serious disorder in place where persons are deprived of their liberty, the medical condition of a person or that an urgent interrogation relating to a serious crime is in progress.

2. Following such representations, the Committee and the Party shall immediately enter into consultations in order to clarify the situation and seek agreement on arrangements to enable the Committee to exercise its functions expeditiously. Such arrangements may include the transfer to another place of any person whom the Committee proposed to visit. Until the visit takes place, the Party shall provide information to the Committee about any person concerned.

Article 10

1. After each visit, the Committee shall draw up a report on the facts found during the visit, taking account of any observations which may have been submitted by the Party concerned. It shall transmit to the latter its report containing any recommendations it considers necessary. The Committee may consult with the Party with a view to suggesting, if necessary, improvements in the protection of persons deprived of their liberty.

2. If the Party fails to co-operate or refuses to improve the situation in the light of the Committee's recommendations, the Committee may decide, after the Party has had an opportunity to make known its views, by a majority of two-thirds of its members to make a public statement on the matter.

11 artikla

1. Käyntiä koskevat komitean keräämät tiedot, sen selonteko ja asianomaisen sopimuspuolen kanssa käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia.

2. Komitean tulee julkaista selontekonsa yhdessä asianomaisen sopimuspuolen tekemien huomautusten kanssa sopimuspuolen sitä pyytäessä.

3. Henkilökohtaisia tietoja ei kuitenkaan saa julkistaa ilman asianomaisen nimenomaista suostumusta.

12 artikla

Ottaen huomioon 11 artiklassa mainitut salsapitomääräykset komitean tulee joka vuosi antaa ministerikomitealle toimintaansa koskeva yleiskatsaus, joka on toimitettava neuvotantavalle yleiskokoukselle ja julkistettava.

13 artikla

Komitean jäsenet, asiantuntijat ja muut toimikuntaa avustavat henkilöt veloitetaan toimikautensa aikana ja sen päätyttyä pitämään luottamuksellisina seikat ja tiedot, jotka he ovat saaneet tietoonsa tehtäviään suorittaessaan.

14 artikla

1. Komiteaa avustavien henkilöiden nimet on mainittava 8 artiklan 1 kappaleen mukaisesti ilmoituksessa.

2. Asiantuntijat toimivat komitean ohjeiden mukaan ja sen johdon ja valvonnan alaisina. Heillä tulee olla tämän yleissopimuksen käsittelemien kysymysten erityistuntemus ja kokemus niistä, ja heitä sitovat samat velvollisuudet olla riippumattomia, puolueettomia ja saatavilla kuin komitean jäseniäkin.

3. Sopimuspuoli voi poikkeustapauksissa ilmoittaa, että asiantuntijan tai komiteaa avustavan muun henkilön ei sallita osallistua käyntiin, joka tehdään sen lainkäyttövaltaan kuuluvaa paikkaan.

IV luku

15 artikla

Kunkin sopimuspuolen tulee ilmoittaa komitealle sen viranomaisen nimi ja osoite, jolla on toimivalta ottaa vastaan omalle hallitukselleen

Article 11

1. The information gathered by the Committee in relation to a visit, its report and its consultations with the Party concerned shall be confidential.

2. The Committee shall publish its report, together with any comments of the Party concerned, whenever requested to do so by that Party.

3. However, no personal data shall be published without the express consent of the person concerned.

Article 12

Subject to the rules of confidentiality in Article 11, the Committee shall every year submit to the Committee of Ministers a general report on its activities which shall be transmitted to the Consultative Assembly and made public.

Article 13

The members of the Committee, experts and other persons assisting the Committee are required, during and after their terms of office, to maintain the confidentiality of the facts of information of which they have become aware during the discharge of their functions.

Article 14

1. The names of persons assisting the Committee shall be specified in the notification under Article 8, paragraph 1.

2. Experts shall act on the instructions and under the authority of the Committee. They shall have particular knowledge and experience in the areas covered by this Convention and shall be bound by the same duties of independence, impartiality and availability as the members of the Committee.

3. A Party may exceptionally declare that an expert or other person assisting the Committee may not be allowed to take part in a visit to a place within its jurisdiction.

CHAPTER IV

Article 15

Each Party shall inform the Committee of the name and address of the authority competent to receive notifications to its

osoitettuja ilmoituksia, sekä sen mahdollisesti nimittämän yhdyshenkilön nimi ja osoite.

16 artikla

Komitea, sen jäsenet ja 7 artiklan 2 kappalessa tarkoitetut asiantuntijat nauttivat tämän yleissopimuksen liitteessä tarkoitettuja erioikeuksia ja vapauksia.

17 artikla

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisten sopimusten määräyksiin, jotka takaavat vapaudenriiston kohteena oleville henkilöille paremman suojelun.

2. Minkään tässä yleissopimuksessa ei saa tulkita rajoittavan Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksella perustettujen toimielinten toimivaltaa tai poikkeavan siitä, eikä rajoittavan niitä velvoitteita, joihin sopimuspuolet ovat tuon yleissopimuksen nojalla sitoutuneet, tai poikkeavan niistä.

3. Komitea ei saa tehdä käyntejä paikkoihin, joissa suojeluvältojen tai Punaisen Ristin kansainvälisen komitean edustajat tai valtuutetut säännöllisesti käyvät 12 päivänä elokuuta 1949 allekirjoitettujen Geneven sopimusten ja niiden 8 päivänä kesäkuuta 1977 allekirjoitettujen lisäpöytäkirjojen nojalla.

V luku

18 artikla

Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille. Se on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat on talletettava Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

19 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona seitsemän Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on 18 artiklan määräysten mukaisesti ilmaissut suostuvansa siihen, että yleissopimus sitoo niitä.

2. Jäsenvaltion osalta, joka myöhemmin ilmaisee suostuvansa siihen, että yleissopimus sitoo sitä, yleissopimus tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden

Government, and of any liaison officer it may appoint.

Article 16

The Committee, its members and experts referred to in Article 7, paragraph 2, shall enjoy the privileges and immunities set out in the annex to this Convention.

Article 17

1. This Convention shall not prejudice the provisions of domestic law or any international agreement which provide greater protection for persons deprived of their liberty.

2. Nothing in this Convention shall be construed as limiting or derogating from the competence of the organs of the European Convention on Human Rights or from the obligations assumed by the Parties under the Convention.

3. The Committee shall not visit places which representatives or delegates of protecting powers of the International Committee of the Red Cross effectively visit on a regular basis by virtue of the Geneva Conventions of 12 August 1949 and the Additional Protocols of 8 June 1977 thereto.

CHAPTER V

Article 18

This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 19

1. This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which seven member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of Article 18.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the

kuluttua ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamispäivästä.

20 artikla

1. Valtio voi allekirjoittaessaan yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa määritellä alueen tai alueet, joilla tätä yleissopimusta sovelletaan.

2. Valtio voi milloin hyvänsä myöhemmin ulottaa pääsihteerille osoitettavalla selityksellä tämän yleissopimuksen koskemaan myös jotain muuta selityksessä määriteltyä aluetta. Tällaisen alueen osalta yleissopimus tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun pääsihteeri on vastaanottanut tällaisen selityksen.

3. Kahden edellisen kappaleen mukaisesti tehty selitys voidaan peruuttaa jonkin siinä mainitun alueen osalta pääsihteerille osoitettavalla ilmoituksella. Peruutus tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun pääsihteeri on ottanut ilmoituksen vastaan.

21 artikla

Tämän yleissopimuksen määräyksiin ei saa tehdä varauksia.

22 artikla

1. Sopimuspuoli voi milloin hyvänsä irtisanoa tämän yleissopimuksen Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla ilmoituksella.

2. Irtisanominen tulee voimaan kuukauden ensimmäisenä päivänä kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun pääsihteeri on ottanut ilmoituksen vastaan.

23 artikla

Euroopan neuvoston pääsihteerin tulee ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenille:

- a. allekirjoittamisista;
- b. ratifioimis- ja hyväksymiskirjojen tallettamisista;

expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 20

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 21

No reservation may be made in respect of the provisions of this Convention.

Article 22

1. Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of twelve months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 23

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of:

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;

c. 19 ja 20 artiklan mukaisista tämän yleissopimuksen voimaantulopäivistä;

d. muista tähän yleissopimukseen liittyvistä teoista, ilmoituksista tai tiedoksiannoista, paitisi toimista, joihin on ryhdytty 8 ja 10 artiklan mukaisesti.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Strasbourgissa 26 päivänä marraskuuta 1987 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen kullekin Euroopan neuvoston jäsenvaltiolle.

c. any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 19 and 20;

d. any other act, notification or communication relating to this Convention, except for action taken in pursuance of Articles 8 and 10.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Strasbourg, this 26th day of November 1987, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

LIITE

Erioikeudet ja vapaudet

(16 artikla)

1. Mitä tässä liitteessä sanotaan komitean jäsenistä tulee soveltaa myös 7 artiklan 2 kapaleessa tarkoitettuihin asiantuntijoihin.

2. Suorittaessaan tehtäviään ja virkamatkoillaan komitean jäsenet nauttivat seuraavia erioikeuksia ja vapauksia:

a. vapautus pidättämisestä ja muusta vapautenriistosta ja heidän henkilökohtaisten matkatavaroidensa takavarikoimisesta sekä vapautus lainkäytöstä heidän virallisessa ominaisuudessaan antamiinsa suullisiin tai kirjallisiin lausuntoihin ja tekemiinsä tekoihin nähden;

b. vapautus kaikista heidän liikkumisvapautaan koskevista rajoituksista heidän poistuaan asuinmaastaan ja palatessaan sinne, saapuessaan maahan, jossa he suorittavat tehtäviään, ja poistuessaan sieltä, sekä ulkomaalaisten rekisteröintimääräyksistä maassa, jossa he käyvät tai jonka kautta he kulkevat suorittaessaan tehtäviään.

3. Komitean jäsenille tulee matkoilla, joita he tekevät tehtäviään suorittaessaan, tulli- ja valuuttamääräysten osalta myöntää:

a. heidän oman hallituksensa toimesta samat helpotukset kuin tilapäistä virkatehtävää varten ulkomaille matkustaville korkeille virkamiehille;

b. muiden sopimuspuolten hallitusten toimesta samat helpotukset kuin vieraiden hallitusten tilapäistä virkatehtävää suorittaville edustajille.

4. Komitean asiakirjat ja -paperit ovat loukkaamattomia sikäli kuin ne liittyvät komitean toimintaan.

Komitean virallista kirjeenvaihtoa ja muita virallisia tiedotuksia ei saa pidättää tai sensuroida.

ANNEX

Privileges and immunities

(Article 16)

1. For the purpose of this annex, references to members of the Committee shall be deemed to include references to experts mentioned in Article 7, paragraph 2.

2. The members of the Committee shall, while exercising their functions and journeys made in the exercise of their functions, enjoy the following privileges and immunities:

a. immunity from personal arrest or detention and from seizure of their personal baggage and, in respect of words spoken or written and all acts done by them in their official capacity, immunity from legal process of every kind;

b. exemption from any restrictions on their freedom of movement: on exit from and return to their country of residence, and entry into and exit from the country in which they exercise their functions, and from alien registration in the country which they are visiting or through which they are passing in the exercise of their functions.

3. In the course of journeys undertaken in the exercise of their functions, the members of the Committee shall, in the matter of customs and exchange control, accorded:

a. by their own government, the same facilities as those accorded to senior travelling abroad on temporary official duty;

b. by the governments of other Parties, the same facilities as those accorded to representatives of foreign governments on temporary official duty.

4. Documents and papers of the Committee, insofar as they relate to the business of the Committee, shall be inviolable.

The official correspondence and official communications of the Committee may not be held up or subjected to censorship.

5. Jotta taattaisiin komitean jäsenten täydellinen sanavapaus ja täydellinen riippumattomuus heidän suorittaessaan tehtäviään, on vapautuksen lainkäytöstä heidän virantoimituksessaan antamiinsa suullisiin ja kirjallisiin lausuntoihin sekä tekemiinsä tekoihin nähden oltava edelleen voimassa heidän toimikautensa päättymisen jälkeen.

6. Erioikeuksia ja vapauksia ei myönnetä komitean jäsenille heidän henkilökohtaiseksi edukseen, vaan jotta turvattaisiin heidän riippumattomuutensa heidän suorittaessaan tehtäviään.

Komitealla yksin on toimivalta pidättää jäsenilleen myönnetty vapautus, eikä sillä ole vain oikeus vaan myös velvollisuus pidättää jollekin sen jäsenelle myönnetty vapautus, kun sen mielestä vapautus estäisi oikeuden toteutumista ja kun vapautus voidaan pidättää estämättä tarkoitusta, johon se on myönnetty.

5. In order to secure for the members of the Committee complete freedom of speech and complete independence in the discharge of their duties, the immunity from legal process in respect of words spoken or written and all acts done by them in discharging their duties shall continue to be accorded, notwithstanding that the persons concerned are no longer engaged in the discharge of such duties.

6. Privileges and immunities are accorded to the members of the Committee, not for the personal benefit of the individuals themselves but in order to safeguard the independent exercise of their functions. The Committee alone shall be competent to waive the immunity of its members; it has not only the right, but is under a duty, to waive the immunity of one of its members in any case where, in its opinion, the immunity would impede the course of justice, and where it can be waived without prejudice to the purpose for for which the immunity is accorded.